

61. Tautas nākotnes cilvēka historiogrāfiskā vadīkla

Nākotnes cilvēka koncepts latviešu kultūrā ir pazīstams. Par „Nākotnes cilvēka” izaugsmi un tāda nosaukuma romāna sacerēšanu kādreiz filosofēja Rainis. Romāns netika uzrakstīts. Arhīvā ir saglabājušās vienīgi refleksijas par nākotnes cilvēku. Raiņa ieskatā XIX gadsimta beigās sāka veidoties cilvēka jauns tips, kas nākotnē būs tautas dzīves noteicējs. Raiņa portretētais nākotnes cilvēks būs jaunas morāles un jaunas mākslas ieviesējs. Nākotnes cilvēka galvenās vērtības būs „Svētais, Ideālais, Lielais, Patiesais”. Aizraušanos ar nākotnes cilvēku dzejnieks pamatoja šādi: „Nākotnes cilvēks nav utopija, bet ievadījums utopijai, nākotnes valstij: rādīt, uz kuriem iet tagadējā attīstība, kā nākotnes cilvēks top, rodas”.

Arī mūsdienās var runāt par nākotnes cilvēka veidošanos. Un tas ir normāli. Nenormāli būtu, ja mūsu radikālajā demogrāfiskās pārejas laikmetā ar tā prātam neaptveramajām sekām pēc gadiem piecdesmit un varbūt pat vēl agrāk cilvēka veidolā nekas nemainītos. Tas nav iespējams. Katrā laikmetā ir specifisks dominējošais cilvēciskais tips ar savu valodu, morāli, uzskatiem, vērtību sistēmu, darbības, uzvedības un komunikācijas manierēm. Rainis par nākotnes cilvēku filosofēja tādā pārejas laikmetā, kad idealizēja cilvēku, cilvēkā saskatot vienīgi augstu garīgumu, augstu morālo un sociālo atbildību. Raiņa laikmetā „baltā” rase vēl nebija zaudējusi eksistenciālās ilūzijas un ticēja dzīves augšupejai. „Baltie” cilvēki ticēja savai nākotnei un enerģiski kala visutopiskākos perspektīvos plānus.

Turpretī tagad ir pilnīgi savādāk. Tagad arī veidojās jauns dominējošais cilvēciskais tips – XXI gadsimta nākotnes cilvēks. Taču tagad ir cita eksistenciālā atmosfēra un pilnīgi cits nākotnes redzējums. Utopiski skaisti perspektīvie plāni tagad nav modē, bet radikālās demogrāfiskās pārejas laikmeta dzemdēto nākotnes cilvēku dēvē par postcilvēku. Tas ir starptautiski akceptēts jēdziens.

Postcilvēku ģenēzes antropoloģiskā bāze ir jaunākās paaudzes. Tā tas ir arī Latvijā. Un atkal jāsaka, ka tas ir normāli un citādāk nemaz nevarēja būt. Mūsu jaunākās paaudzes ir uzaugušas un dzīves gudrības apguvušas audzināšanas, izglītības un ideoloģijas apstākļos, kad centrā ir postmodernisms un neoliberālisms. Bet pats galvenais – tagadnes iespēju baudīšanas kults bez jebkādiem centieniem mācīties no pagātnes un domāt par rītdienu. Tāpēc nav nekāds pārsteigums, ka pie mums ļoti intensīvi veidojas XXI gadsimta nākotnes cilvēks kā jauns dominējošais cilvēciskais tips. Pie tam ļoti labi ir redzams, ka latviešu audzināšana, izglītība un ideoloģija ir lieliska vaisla postcilvēku vaislošanai.

Jau tagad šī mūsu tautas jaunā dominējošā cilvēciskā tipa būtisks atribūts ir valoda. Valodas jomā jau ir milzīga plaša starp cilvēku valodu un potenciālo postcilvēku valodu. Potenciālo postcilvēku valoda jau gandrīz vairs nav latviešu literārā valoda ar tās vārdu krājumu, pieturzīmju lietošanu, gramatiskajām un stilistiskajām formām. Tā ir jauna tipa valoda, kas, saprotams, atbilst jaunā dominējošā cilvēciskā tipa izglītībai, prāta spējām un ķermeņa augšdaļā izvietotajam „verbālajam aparātam”. Tā ir pēcpadomju jaunāko paaudžu valoda. Pēcpadomju vidējā paaudze mācību iestādēs skolo latviešu bērnus. Starp mūsu paaudzēm valodas ziņā ir konstatējama noteikta kontinuitāte – nepārtrauktība un pēctecība. Tiekamies ar stabilu valodas bāzi postcilvēku ģenēzei.

Potenciālie postcilvēki, izveidojuši pietiekami stabilu valodas bāzi, pašlaik vēlas uzbūvēt savai mentalitātei piemērotu postkultūras vidi. Tas ir loģiski. Vispirms ir vajadzīga valoda. Tikai pēc tam, kad ir uzkopta valoda, var domāt par pārējo postkultūras segmentu pieskaņošanu. Šajā ziņā potenciālie postcilvēki rīkojās tāpat kā cilvēki. Arī cilvēkiem vispirms ir vajadzīga valoda, un tikai pēc tam viņi var rūpēties par pārējiem eksistences komponentiem. Bez valodas nekas nevar notikt.

Pašlaik potenciālo postcilvēku postkultūras vides būvēšanā ir pienākusi kārtā historiogrāfijai. Šā gada aizvadītajos mēnešos Rīgas medijos ir publicēti samērā daudzi teksti, liecinot par potenciālo postcilvēku historiogrāfijas vadīklas jeb, pierastāk sakot, vadības līdzekļa izstrādāšanu. Historiogrāfisko vadīklu formē pīrsingoti un tetovēti jaunieši ar modīgi ornamentētām frizūrām un bārdām. Viņi no cilvēkiem ir pārņēmuši vārdu „zinatnieks” un sevi

piesaka kā zinātniekus. Arī tas ir loģiski. Laika gaitā var mainīties zinātnieka vizuālais stereotips. Tagad nākas pierast, ka Latvijā turpmāk būs pīrsingoti un tetovēti zinātnieki ar frizūrām un bārdām, kādas līdz šim, piemēram, Holivudas kinofilmās bija kretīnu un idiotu atveidotajiem tēliem.

Noteikti tūlīt ir jāpasvītiro principiāli galvenais. Tā nav „uzvarētāju” historiogrāfija. Pirmajā brīdī gribas domāt, ka pēcpadomju jaunās paaudzes formē „uzvarētāju” historiogrāfiju, sniedzot rekomendācijas (vadīklas) vēstures zinātnei un piesakot savus vēsturiskos pētījumus. Bet tā tas nav. „Uzvarētāju” historiogrāfija pie mums uzdīga jau „perestroikas” laikā, izpildot tās arhitektu pasūtījumu nomelnot padomju valsts pagātņi. Jau 80.gadu nogalē pie mums „uzvarētāju” historiogrāfiju fabricēja vecākās paaudzes akadēmisko aprindu servilie vēsturnieki un servilie vēstures publicisti – šteimaņi, vulfsoni, strodi, strengas u.c. Šodienas potenciālo postcilvēku historiogrāfisko kņadu nevar uzskatīt par „uzvarētāju” centieniem pārrakstīt mūsu vēsturi. Atkārtotju: lielā mērā mūsu vēsturi jau ir pārrakstījuši vecākās paaudzes profesionāli un jaunākajām paaudzēm ar to ir jāsamierinās. Šodienas potenciālo postcilvēku historiogrāfiskā kņada noteikti ir kaut kas pilnīgi cits. Faktiski tiekamies ar pilnīgi jaunu parādību.

Nesen publicētie teksti ir idejiski vienveidīgi. Visi autori vēlas pamatot vienu un to pašu viedokli. Viņi vēlas pamatot, ka nacisma/fašisma atdzimšana ir normāla izpausme un vēšanās pret nacisma/fašisma atdzimšanu ir kropla manipulācija un tendencioza politika. Viņi skaidro, ka pret nacisma/fašisma atdzimšanu un nacisma/fašisma propagandu valsts līmenī šodien protestē vienīgi Rietumu margināli komunisti un visiem labi zināmā agresora sponsorētie žurnālisti, politiķi, zinātnieki.

Nesen publicēto tekstu autoru ieskatā tas ir dabiski, ka sabiedrības kāda daļa vairs nevēlas atzīt nacisma/fašisma nosodījumu Nirnbergas tribunālā. Nacisma/fašisma starptautiskais nosodījums esot izdevīgs tikai vienai valstij, kura cīņu pret nacisma/fašisma atdzimšanu savtīgi izmanto savā ārpolitikā. Aplami esot teikt, ka šodien par nacismu/fašismu jūsmo vienīgi neonacisti, rusofobi, banderovieši un antisemīti. Šodien nacismam/fašismam ir plašāks piekritēju loks. Savukārt dažāda veida antifašistiskās organizācijas (piem., „Pasaule bez nacisma”) galvenokārt nodarbojas ar populismu un demagoģiski tēlo cīņu pret nacismu/fašismu. Pie tam dažās zemēs (arī Latvijā) antifašisti savu darbību sasaista ar „krievvalodīgo” aizstāvēšanu, kas nekādā ziņā nav pieņemams.

Lasot minētos vienveidīgos tekstus par nacisma/fašisma draudzīgo seju, protams, pirmais iespaids ir par dehumanizētas realitātes argumentāciju. Tekstu autori vēlas argumentēt, ka nacisms/fašisms nav nekas bīstams un nav pretrunā ar humanizāciju. Tātad nav pretrunā ar procesu, kurā cilvēku dzīve tiek padarīta piemērotāka, patīkamāka, pieejamāka un humānāka. Tekstu autori mūs mudina nebaidīties no nacisma/fašisma atdzimšanas. Viņi mūs pamāca neklausīties antifašistu demagoģiju par nacisma/fašisma restaurācijas draudiem. Viņi norāda, ka par nacisma/fašisma restaurācijas draudiem izsakās vienīgi mūsu tautas klasiskais ienaidnieks Austrumu pusē. Turpretī mūsu tagadējie ģeokrātiskie saimnieki nemaz nesaskata nacisma/fašisma atdzimšanu ne pie mums Latvijā, ne citur Eiropā. Nacisma/fašisma atdzimšanas kaislības speciāli uzkurina tikai viena mūžseni agresīva valsts.

Pirmais iespaids ir pamatots. Taču tas nav principiāli galvenais. Tekstu dziļākā jēga ir cita. Tekstu autoriem faktiski nacisma/fašisma būtība nemaz neinteresē. Viņiem neinteresē nacisma/fašisma historiogrāfija. Viņu darbošanos nevada alkas iegūt jaunas zināšanas par vēsturi un, teiksim, arhīvu studijās papildināt un precizēt jau esošo informāciju par XX gadsimta vēsturi. Viņu tekstos vēsture figurē tikai tik lielā mērā, cik lielā mērā tas ir vajadzīgs tagadnei. Galvenais nav pagātne, bet gan tagadne. Tekstos principiāli galvenais ir tagadnes pamatošana. Un, lūk, tādējādi tiekamies ar pilnīgi jaunu parādību – potenciālie postcilvēki pamato tagadnes vērtību un savu vērtīgo lomu zem Saules.

Patiesībā tas nozīmē, ka tiek pamatots intelektuālais, morālais, sociālais, ekonomiskais, politiskais haoss un destrukcija. Tekstu autori vēlas pamatot degradācijas, debilitātes, vērtību nihilisma, uzskatu plurālisma, noziegumu brīvības, ģeokrātiskās varas normālo raksturu. Teksti adresēti sabiedrībai ar domu mudināt ļaudis atzīt pastāvošo dzīves nevērtīgo kārtību un

bejādēzību. Visiem cilvēkiem pie mums tagad ir jāzina, ka no potenciālajiem postcilvēkiem nevajag vairīties, jo potenciālie postcilvēki ir noteikta vēsturiskā antropoloģiskā vērtība un potenciālo postcilvēku aprūpētā sabiedrības tagadne ir normāla dzīves realitāte. Šajā realitātē ietilpst arī nacisms/fašisms, un tas nav nekas slikts. Slikts tas ir tikai tiem, kuri vēlas atkal mums uzkundzēties un kuriem nepatīk mūsu garīgais līmenis. Tāpēc mums ir jāaizstāv savs garīgais līmenis un savās mājās pēc iespējas ātrāk jāiznīdē antifašisms. Mums ir jākontrolē sava masu informācijas telpa, lai antifašismu neievazātu no ārzemēm.

Plašākā kontekstā minētie teksti attiecas uz kapitālisma mutāciju. Aizvadītajos dažos gadu desmitos kapitālistiskā realitāte ir izmainījusies līdz nepazīšanai. Kapitālisms nemitīgi pārstrādā savus sistēmiskos kodus. Tas notiek ļoti enerģiski un izmantojot vēl nesen pilnīgi nepieņemamus līdzekļus. Piemēram, nacismu/fašismu. Pašlaik nav īsti saprotams, vai vispār dzīvojam kapitālistiskajā iekārtā. Kapitālisms ir sapratis, ka var pārvaldīt cilvēku smadzenes un dzīves praktiskās norises ar medijiem, patērēšanas mākslīgo stimulēšanu, neoliberālisma un postmodernisma konceptiem, vadāmā haosa tehnoloģijām. Mūdienu kapitālisms nebaidās izmantot perversijas un homoseksuālisma propagandu. Kapitālisma mutācijas elements ir arī nacisms/fašisms.

Pats par sevi ir saprotams, ka jebkura mutācija nevar notikt bez tās subjekta – būtnes, kura veic attiecīgo darbību un kurai piemīt attiecīgās īpašības. Pats par sevi ir saprotams arī tas, ka kapitālisma mutācijas subjekts ir radikālās demogrāfiskās pārejas dzemdētais potenciālais postcilvēks - XXI gadsimta nākotnes cilvēks kā jauns dominējošais cilvēciskais tips. Tāds tips ir raženi savaislots arī pie mums. Mums ir tipoloģiski vienveidīgi štancēti jaunieši, kurus pilnā mērā drīkstam uzskatīt par tautas tagadnes galvenajiem varoņiem. Pie mums viņu ieņemtās dzīves pozīcijas neviens neapdraud. Viņi nenoliedzami būs latviešu tautas nākotne.

Noslēgumā jāsaka, ka minētajos tekstos nav sastopama nacisma/fašisma teorija. Tas ir viegli izskaidrojams. Nacisma/fašisma teorija ir intelektuāli smalks fenomēns. Tā veidošanā piedalījās itāļu, vācu izcilākie intelektuālie spēki. Mūsu potenciālo postcilvēku intelektuālā bagāža, domājams, nav piemērota nacisma/fašisma teorētiskajai izsmalcinātībai. Mūsu potenciālo postcilvēku prāta spējas ir piemērotas tikai kaimiņu valsts un antifašistu prastai noriešanai, šajā jomā sasniedzot katastrofāli drausmīgu pakāpi – nacisma/fašisma atdzimšanas slavināšanu.